

**Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības
vienošanās un domstarpību
PROTOKOLS**

Par 2025. gada budžetu un budžeta ietvaru 2025.–2027. gadam

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā

Saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību 18.¹ panta devīto daļu, Pašvaldību likuma 82. pantu, likuma „Par pašvaldību budžetiem” 13. pantu un Ministru kabineta 2023.gada 19. decembra noteikumiem Nr. 769 “Kārtība, kādā Ministru kabinets saskaņo ar pašvaldībām jautājumus, kas skar visu pašvaldību intereses” Ministru kabinets un Latvijas Pašvaldību savienība vienojas protokolā iekļaut sadaļu par budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025.–2027. gadam, izskatot sekojošus jautājumus:

**1. Izmaiņas ES ekonomikas pārvaldības sistēmā un publiskās pārvaldes
efektivizēšana**

Puses vienojas:

Eiropas Savienība (turpmāk – ES) ir atjauninājusi savu ekonomikas pārvaldības sistēmu, lai padarītu to piemērotu nākotnei. Jaunie noteikumi stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. ES galvenais reformas mērķis ir nodrošināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un vienlaikus ar reformu un investīciju palīdzību veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi visās dalībvalstīs.

Atbilstoši jaunajam ES ekonomikas pārvaldības ietvaram, ES dalībvalstīm vienu reizi četros gados ir jāsagatavo vidēja termiņa Fiskāli strukturālais plāns, kas aizstās ikgadējo Stabilitātes programmu un Nacionālo reformu programmu, un kurā tiks noteikts maksimāli pieļaujamais izdevumu pieaugums kārtējam gadam pret iepriekšējo gadu.

Tā ir būtiska reforma, kas aizstāj deficīta līmeni kā galveno fiskālās disciplīnas rādītāju ar izdevumu pieaugumu. Lai nodrošinātu pieļaujamo izdevumu pieaugumu līmeni vispārējai valdībai, atšķirībā no vispārējās valdības budžeta deficīta, izdevumu pieaugumu jākontrolē visos vispārējās valdības budžeta līmeņos, tai skaitā pašvaldību līmenī. Tāpēc jaunie ES ekonomikas pārvaldības noteikumi ļauj solidāri uzņemties rūpes par izdevumu sabalansēšanu ar valsts finansiālajām iespējām. Gada laikā gūtie papildus ienākumi, kas nav saistīti ar diskrecionāriem pasākumiem, nevar tikt novirzīti papildus izdevumu segšanai.

Saskaņā ar jaunajiem ES noteikumiem 2025.–2028. gada periodā pie nemainīgas nodokļu politikas, neto nacionāli finansētie primārie izdevumi 2025. gadā pret 2024. gadu var augt ne vairāk kā par 2,5%, 2026. gadā – par 4,3%, 2027. gadā – par 3,1% un 2028. gadā par 3,5%.

Nemot vērā 2024. gada jūnijā aktualizētās vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības prognozes 2024.–2028. gadam, veiktās izmaiņas darba spēka nodokļos, kā arī nepieciešamību stiprināt valsts ārējo drošību, kas ir noteikta kā vienīgā vidēja termiņa budžeta prioritāte (Ministru kabineta 18.06.2024. protokols Nr. 25 74. § 2. punkts), 2025. gadam un turpmākajiem gadiem tiek prognozēts, ka fiskālā telpa būs ļoti ierobežota. Lai iekļautos jaunajā ekonomikas pārvaldības sistēmā, visiem vispārējās valdības sektoriem ir jāturpina darbs pie pārvaldības procesu efektivizācijas. Ministru kabinets ir uzdevis Valsts kancelei sadarbībā ar nozaru ministrijām izstrādāt konkrētus priekšlikumus valsts pārvaldes modernizācijas plāna izpildei, paredzot efektīvākus publiskās pārvaldes procesus, apvienojot un reorganizējot iestādes, kas veic līdzīgas funkcijas. Arī pašvaldībām vidējā termiņā ir turpināms darbs pie pašvaldību

izdevumu struktūras pilnveides, gūstot efektu no izdevumu pārskatīšanas un procesu centralizācijas, kas ļautu nodrošināt resursu efektīvāku izlietojumu.

Ministru kabinets 2024. gada 27. augusta sēdē nolēma (protokols Nr. 33 52. § 3. punkts) noteikt 2025. gadā ierobežojumu atlīdzības fonda pieaugumam ne vairāk kā 2,6% apmērā pret 2024. gada aktualizēto plānu uz 31. jūliju un netiek palielināts kopējais amata vietu skaits publiskajā sektorā. Lēmums tiek attiecināts uz publisko pārvaldi, tai skaitā pašvaldībām, valsts un pašvaldību finansētām kapitālsabiedrībām (pret 2024. gada pusgada plānu), arī pieklasificētām, vienlaikus paredzot, ka pašvaldībām ir tiesības noteikt izņēmumus, ja tiek pieņemts attiecīgs domes lēmums, kas pamato izņēmumu.

Atzīstot par pamatotu pašvaldību argumentu par pedagogu atlīdzības, kuru nosaka atbilstoši Ministru kabineta normatīvajiem aktiem, nozīmīgo īpatsvaru pašvaldību budžetos, paredzēt, ka pašvaldības, 2025. gadā aprēķinot atlīdzības fonda pieaugumu 2,6% apmērā neiekļauj finansējumu pedagogu atalgojumam 2024. gadā un 2025. gadā un minimālās algas izmaiņas (bez skalas izlīdzināšanas), datus ņemot pret 2024. gada aktualizēto plānu uz 30. septembri. Nosacījumi par 2,6% atlīdzības pieaugumu attiecas uz pašvaldību darbiniekiem, par kuru atlīdzību lemj dome.

2. Par pašvaldību budžetu ieņēmumiem

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

2025. gadā un vidējā termiņā paredzēt pašvaldību budžetam pastāvīgus un stabilus ieņēmumus, kas nodrošinātu pašvaldībām nepieciešamos finanšu resursus pašvaldību autonomo funkciju veikšanai, valsts noteikto uzdevumu īstenošanai un pašvaldību uzņemto saistību izpildei.

Nodrošināt, ka nosakot pašvaldībām jaunas autonomās funkcijas, funkciju paplašinājumus vai jaunus uzdevumus, kura izpilde saistīta ar izdevumu palielināšanos, pašvaldībām vienlaikus tiek nodrošināts atbilstošs finansējums funkcijas vai uzdevuma izpildei.

Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress monitoringa ziņojumā izsaka bažas, ka pašvaldību nepārtraukta atkarība no valsts budžeta finansējuma pašvaldību kompetenču īstenošanai, pārmērīga mērķdotāciju proporcija pašvaldību budžetos un nepamatota valsts uzdevumu nodošana pašvaldībām bez finansējuma apdraud pašvaldību spēju risināt vietējās prioritātes efektīvi. Lai novērstu trūkumus Latvijas pašvaldību tiesiskajā regulējumā un finansēšanā, kas minēti 2024. gada oktobrī Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo varu kongresā pieņemtajās rekomendācijās un pamatoti ziņojumā Par Eiropas vietējo pašvaldību hartas ievērošanu Latvijā, Ministru kabinetam nodrošināt attiecīgu grozījumu normatīvajos aktos sagatavošanu un pieņemšanu.

Ministru kabineta viedoklis:

Pašvaldībām tiek paredzēta pastāvīga, stabila un prognozējama ieņēmumu bāze 2025. gadā un vidējā termiņā, kas nodrošina pašvaldībām nepieciešamos finanšu resursus pašvaldību funkciju veikšanai un saistību izpildei.

Pašvaldībām ik gadu tiek prognozēts nodokļu ieņēmumu un nodokļu izmaiņu kompensācijas pieaugums, tai skaitā, 2025. gadam paredzēts pieaugums 235,8 milj. euro apmērā jeb 10,6%, salīdzinot ar 2024. gada plānu.

Puses vienojas:

Lai iekļautos jaunajā ES ekonomikas pārvaldības sistēmā¹, vienlaicīgi saglabājot iespēju palielināt pašvaldību ieņēmumus par iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) pārpildes

¹ 1. Preventīvā: Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97;

daļu, pašvaldību ieņēmumi virs garantētās IIN prognozes 2026. gadā tiek novirzīti pašvaldību aizņēmumu saistību dzēšanai.

Pašvaldības līdz 2026. gada 1. februārim pieņem domes lēmumus par pašvaldības ieņēmumu summas apmēra 2025. gadā virs garantētās iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu prognozes attiecināšanu uz valsts aizdevumu pamatsummu maksājumu dzēšanu.

Puses vienojas:

Lai nodrošinātu pašvaldību autonomo funkciju izpildi, pašvaldībām tiek nodrošināti finanšu resursi likumos noteikto funkciju īstenošanai, pie IIN sadalījuma starp pašvaldību budžetiem un valsts budžetu attiecīgi 78% / 22% un prognozētajiem ieņēmumiem pašvaldību budžetos no IIN 2025. gadā 2 134,0 milj. *euro* apmērā. Ņemot vērā nodokļa ieņēmumu proporcijas izmaiņas starp pašvaldību budžetiem un valsts budžetu, nosakot, ka IIN sadalījums pašvaldību budžetiem ir 78% un valsts budžetam – 22%, noteikt, ka saistībā ar nodokļu politikas izmaiņām pašvaldībām tiek kompensētas IIN ieņēmumu izmaiņas, paredzot papildu valsts budžeta dotāciju pašvaldībām autonomo funkciju veikšanai 2025. gadā – 67,5 milj. *euro*, 2026. gadā – 125,5 milj. *euro*, 2027. gadā – 147,1 milj. *euro*, 2028. gadā – 144,4 milj. *euro*.

Gatavojot likumprojektu „Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” turpināt sarunas par iedzīvotāju ienākuma nodokļa proporcijas palielināšanu pašvaldību budžetiem 80% apmērā un valsts budžetam 20% apmērā, turpināt darbu pie jaunā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas modeļa izstrādes ar mērķi nodrošināt reģionāli sabalansētu finansējumu visā Latvijas teritorijā.

Puses vienojas:

Pašvaldībām tiek garantēti IIN ieņēmumi 100% apmērā no plānotās prognozes. IIN ieņēmumu sadalījums pa ceturkšņiem tiek noteikts šāds: I ceturksnī – 22%, II ceturksnī – 23%, III ceturksnī – 27%, IV ceturksnī – 28%. Nepieciešamības gadījumā, mēneša plāns tiek aprēķināts kā viena trešā daļa no ceturkšņa plāna.

Lai nodrošinātu pašvaldību funkciju veikšanai sabalansētu naudas pūsmu, pašvaldībām tiek plānots reizi nedēļā pārskaitīt 15% no mēnesim prognozētajiem IIN ieņēmumiem. Par veiktajiem maksājumiem tiek plānots koriģēt pašvaldībām piekrītošo IIN ieņēmumu daļu attiecīgajā mēnesī.

Puses vienojas:

Kopumā atbalstīt nodokļu ieņēmumus, kas tiek ieskaitīti pašvaldību budžetos 2025. gadā atbilstoši protokola 1.pielikumā minētajam apmēram.

3. Par pašvaldību aizņēmumiem un galvojumiem

Puses vienojas:

1. Noteikt pašvaldību ikgadējo pieļaujamo aizņēmuma palielinājumu 2025., 2026. un 2027. gadā 168 milj. *euro*. Sagatavojot likumu par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam, kopējais aizņēmumu pieļaujamais palielinājums tiek precizēts.

2. Noteikt galvenās pašvaldību aizņēmumu prioritātes 2025.–2027. gadam:

2.1. aizņēmumi Eiropas Savienības un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības (turpmāk – ES) līdzfinansētiem projektiem ar aizņēmuma apmēru, kas nepārsniedz projekta attiecināmo izmaksu kopējo apmēru.

2. Korektīvā: Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā pārītrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu.

3. Direktīva (par vidēja termiņa ietvariem): Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām.

- 2.2. aizņēmumi ES Atveseļošanas fonda (turpmāk – AF) finansētiem projektiem, ar aizņēmuma apmēru, kas ne vairāk kā par 10% pārsniedz projekta AF finansējuma apmēru, un pievienotās vērtības nodokļa izmaksām (turpmāk - PVN). Pašvaldībām AF finansēto projektu īstenošanai (saskaņotajām projekta aktivitātēm) kopējie pieejamie resursi ir aizņēmums ne vairāk kā 110% apmērā no AF finansējuma, aizņēmums projekta PVN izmaksām, avanss no CFLA (atbilstoši Ministru kabineta noteikumos par attiecīgo AF aktivitāti noteiktajam apmēram) un, ja nepieciešams, aizņēmums prioritārā investīciju projekta īstenošanai.
- 2.3. Rīgas valstspilsētas pašvaldības projekts “Satiksmes pārvads no Tvaika ielas uz Kundziņsalu” mērķu sasniegšanai atbilstoši Ministru kabineta 2024. gada 9. jūlija sēdes Nr. 28 57.§ lēmuma 2. punktā noteiktajiem nosacījumiem: aizņēmums 2025. gadā 29,19 milj. *euro* un 2026. gadā 6,88 milj. *euro* ar nosacījumu, ka Rīgas valstspilsētas pašvaldība 2025. un 2026. gadā atmaksā iepriekš saņemtos aizņēmumus vismaz šajā punktā minētajos apmēros, tādējādi nodrošinot neitrālu ietekmi uz pašvaldību kopējo aizņēmumu limitu².
- 2.4. aizņēmumi Emisijas kvotu izsoļu ieņēmumu instrumentu līdzfinansētiem projektiem ar aizņēmuma apmēru, kas nepārsniedz projekta attiecināmo izmaksu kopējo apmēru.
- 2.5. aizņēmumi jaunas pirmsskolas izglītības iestādes būvniecības vai esošas pirmsskolas izglītības iestādes paplašināšanas investīciju projektiem, lai mazinātu pašvaldībā reģistrēto bērnu rindu uz vietām pirmsskolas izglītības iestādēs. Pašvaldības budžeta līdzfinansējums ne mazāk kā 10% un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas pozitīvs atzinums par projekta atbilstību Ministru kabineta apstiprinātiem projekta vērtēšanas kritērijiem.
3. Lai nodrošinātu ES līdzfinansēto projektu un AF finansēto projektu sekmīgu īstenošanu, pašvaldību aizņēmuma limita palielināšanas iespējas minētajiem projektiem, ir izskatāmas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, ievērojot ilgtspējīgu finanšu politiku.
4. Lai nodrošinātu fiskāli atbildīgu pašvaldību saistību uzņemšanos un nodrošinātu augstas gatavības lietderīgu projektu īstenošanu, ņemot vērā pašvaldībām noteikto pieļaujamo kopējo aizņēmumu palielinājumu, papildus vidējā termiņa aizņēmuma prioritātēm 2025. gadā noteikt aizņēmumus:
 - 4.1. izglītības iestādes investīciju projektu īstenošanai ilgtspējīgas pamatzglītības un vidējās izglītības funkcijas īstenošanai, kā arī skolu tīkla sakārtošanai. Pašvaldības budžeta līdzfinansējums ne mazāk kā 10%, izņemot jaunas izglītības iestādes būvniecības gadījumā, un Izglītības un zinātnes ministrijas pozitīvs atzinums par projekta atbilstību Ministru kabineta apstiprinātiem projekta vērtēšanas kritērijiem.
 - 4.2. pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras investīciju projektiem. Pašvaldības budžeta līdzfinansējums ne mazāk kā 10% un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas pozitīvs atzinums par projekta atbilstību Ministru kabineta apstiprinātiem projekta vērtēšanas kritērijiem.
 - 4.3. transporta iegādei skolēnu pārvadāšanai ar atmaksas termiņu līdz septiņiem gadiem no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas un ar pašvaldības budžeta līdzfinansējumu ne mazāk kā 10%.
 - 4.4. iekšējās drošības investīciju projektu īstenošanai- policijas infrastruktūras izveidei un uzlabošanai. Pašvaldības budžeta līdzfinansējums ne mazāk kā 15% un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas pozitīvs atzinums par attiecīgā projekta atbilstību pašvaldības attīstības programmai un projekta nepieciešamību autonomās funkcijas nodrošināšanai.

²MK 2024.gada 9.jūlija sēdes Nr. 28 57.§ lēmums “Informatīvais ziņojums ”Par papildu finansējuma aizdevuma formā piešķiršanu Rīgas valstspilsētas pašvaldībai projekta “Satiksmes pārvads no Tvaika ielas uz Kundziņsalu” īstenošanai” (24-TA-1613).

- 4.5. ceļu būvniecības projektiem³, tajā skaitā projektā paredzēto inženiertīklu būvniecībai, ar pašvaldības budžeta līdzfinansējumu ne mazāk kā 15%. Satiksmes ministrija sniedz atzinumu par ceļu būvniecības projektu (izņemot par būvprojektā paredzēto, bet ceļa funkcijā neiekļauto inženiertīklu būvniecību) atbilstību apstiprinātiem projektu vērtēšanas nosacījumiem.
- 4.6. meliorācijas sistēmu sakārtošanas, rekonstrukcijas investīciju projektiem, kā arī pilsētu lietus, ūdens kanalizācijas sistēmas investīciju projektiem. Pašvaldības budžeta līdzfinansējums ne mazāk kā 15% un Zemkopības ministrijas pozitīvs atzinums par pašvaldības meliorācijas sistēmas un pilsētu lietus, ūdens kanalizācijas sistēmas iekļaušanos kopējā meliorācijas sistēmā un funkcionalitātes nodrošināšanu attiecīgajā pašvaldības teritorijā.
- 4.7. pašvaldības ne vairāk kā četriem noteiktiem prioritāriem investīciju projektiem ar aizņēmumu kopsummu ne vairāk kā 1,5 milj. *euro* apmērā, bet Rīgas valstspilsētas pašvaldībai kā galvaspilsētai ar aizņēmumu kopsummu ne vairāk kā 8 milj. *euro* apmērā. Nosacījumi:
- pašvaldības budžeta līdzfinansējums ne mazāk kā 10%.
 - pašvaldības domes lēmums, kas apliecina attiecīgā projekta atbilstību pašvaldības attīstības programmai un lietderīgu investīciju īstenošanu pašvaldības autonomās funkcijas nodrošināšanai.
 - aizņēmums piešķirams ar izmaksu 2025. un 2026. gadā, nosakot, ka pašvaldība 2025. gadā neapgūto aizņēmuma daļu nodrošina no pašvaldības 2026. gada budžeta līdzekļiem.
 - aizņēmumu var izmantot pašvaldības investīciju projekta vai tā kārtas īstenošanai (turpināšanai, pabeigšanai), tajā skaitā ES līdzfinansēto projektu un AF finansēto projektu īstenošanai.
 - aizņēmumu nav iespējams saņemt pašvaldības budžeta līdzfinansējuma daļas nodrošināšanai 2.5., 4.1.–4.6.punktā minētajos investīciju projektos.
- 4.8. budžeta un finanšu vadībai ar atmaksas termiņu līdz trīs gadiem no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas.
5. Aizņēmuma pieprasījumi 4.1.–4.6.punktā minētajiem investīciju projektiem jāiesniedz, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus un kārtību, ne vēlāk kā līdz 2025. gada 1. septembrim.
6. Aizņēmumi 4. punktā minētajiem investīciju projektiem un aizņēmumam budžeta un finanšu vadībai tiek nodrošināti likumā par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025, 2026. un 2027. gadam noteiktā kopējā pieļaujamā aizņēmuma limita ietvaros.
7. Pašvaldībām 2025.–2027. gadā ikgadējā kopējā aizņēmuma palielinājuma ietvaros tiek nodrošināta iepriekšējos gados piešķirto vidējā termiņa aizdevumu izmaksa atbilstoši aizdevumu līgumos noteiktajiem nosacījumiem.
8. Pašvaldībām, kuras vairākkārtīgi nav iesniegušas informāciju par neapgūtā aizņēmuma apmēru un neapgūšanas iemesliem atbilstoši Ministru kabineta 2019. gada 10. decembra noteikumu Nr. 590 “Noteikumi par pašvaldību aizņēmumiem un galvojumiem” 10.

³ Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 1.pantu ceļš ir jebkura satiksmei izbūvēta teritorija (autoceļš, iela, prospekts, šķērsiela un tamlīdzīgas teritorijas visā platumā, ieskaitot brauktuvi, ietves, nomales, sadalošās joslas un salīņas). Ceļa kompleksā ietilpst ceļš, mākslīgās būves (tilti, satiksmes pārvadi, tuneļi, caurtekas, ūdens novadīšanas ietaises, atbalsta sienas un citas būves), ceļu inženierbūves (pasažieru sabiedrisko transportlīdzekļu pieturvietas un paviljoni, bremzēšanas un paātrinājuma joslas, transportlīdzekļu stāvvietas, atpūtas laukumi, velosipēdu ceļi un ietves, ceļu sakaru un apgaismojuma līnijas, elektrotransporta kontakttīkli un citas inženierbūves), satiksmes organizācijas tehniskie līdzekļi (ceļa zīmes, luksofori, signālstabiņi, aizsargbarjeras, gājēju barjeras, vertikālie un horizontālie ceļa apzīmējumi un citi tehniskie līdzekļi).

punktam, tādējādi nedodot iespēju saņemt aizņēmumus citiem investīciju projektiem, jautājums par jaunu aizņēmumu piešķiršanu var tikt izskatīts pēc piešķirto aizņēmumu apguves.

11. Ja pašvaldībai ikgadējais saistību apmērs kādā no saistību izpildes gadiem pārsniedz 20%, jaunus aizņēmumus vai galvojumus var saņemt tikai ES vai AF projektiem ES līdzfinansējuma vai AF finansējuma daļai, ar nosacījumu, ka pašvaldība spēj pildīt savas saistības pret kreditoriem un tai nav kavēti maksājumi. Ikgadējo saistību apmēru (aizņēmumu, galvojumu, citu ilgtermiņa saistību atmaksājamo summu) rēķina pret kārtējā gada plānotajiem ieņēmumiem bez valsts budžeta transfertiem noteiktam mērķim, tajā skaitā bez valsts budžeta transfertiem ES un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētiem projektiem noteiktu mērķu (izdevumu) segšanai, un iemaksām pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā.

Puses vienojas:

1. Aizņēmumi pašvaldības finanšu stabilizācijai tiek nodrošināti likumā par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025, 2026. un 2027. gadam noteiktā kopējā pieļaujamā aizņēmuma limita ietvaros.

2. Finanšu ministrijai Likumā par budžetu un finanšu vadību iekļaut jaunu sadaļu par pašvaldību finanšu stabilizāciju un valsts budžeta izdevumu pašvaldības finanšu situācijas stabilizēšanai ar mērķi atteikties no novecojušā regulējuma likumā "Par pašvaldību finanšu stabilizēšanu un pašvaldību finansiālās darbības uzraudzību" un noteikt jaunāku un aktuālāku regulējumu pašvaldību finanšu stabilizācijas procesa uzsākšanai, procesa uzraudzībai un procesa izbeigšanai, ņemot vērā gan administratīvi teritoriālo reformu, kā rezultātā ir izveidotas lielākas pašvaldības, gan tehniskās digitalizācijas iespējas Valsts kases sistēmā. Likumprojektu iekļaut 2025. gada budžetu pavadošo likumprojektu paketē.

Puses vienojas:

Rīgas valstspilsētas pašvaldībai, lai īstenotu investīciju projektus, ir iespēja veikt obligāciju emitēšanu 2025. – 2027. gada periodā, ievērojot likumā par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025, 2026. un 2027. gadam noteiktos nosacījumus.

Puses vienojas:

Valsts kase, pamatojoties uz pašvaldības iesniegumu, veic grozījumus vienā vai vairākos valsts izdevuma investīciju projektiem līgumos, samazinot 2025. gada pamatsummas maksājumus līdz 30% no 2025. gada pamatsummu kopējā apmēra, nepagarinot izdevuma atmaksas termiņu un precizējot izdevuma atmaksas grafiku, ievērojot šādus nosacījumus:

1) līdz 2025. gada 1. martam pašvaldība ir iesniegusi domes lēmumu par grozījumiem izdevuma atmaksas grafikā;

2) domes lēmumā ir sniegts apliecinājums, ka dome ir izvērtējusi ekonomisko pamatojumu pamatsummas pārcelšanai, pašvaldības finanšu situāciju ilgtermiņā, iespējamās finanšu riskus un turpmākajos gados no pašvaldības budžeta nodrošinās izdevumu pamatsummu atmaksu atbilstoši izdevumu atmaksas grafikiem;

3) katra atsevišķa izdevuma atlikums nav mazāks par 10 000 *euro*;

4) izdevuma pamatsummas maksājums veicams turpmākajos gados, nodrošinot, ka pašvaldības uzņemto saistību (aizņēmumi, galvojumi, citas ilgtermiņa saistības) apmērs nevienā no saistību izpildes gadiem nepārsniedz 20% no 2025. gada plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem bez valsts budžeta transfertiem noteiktam mērķim un iemaksām pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā;

Jautājumu par attiecīgajai pašvaldībai nepieciešamo 2025. gada aizņēmumu pamatsummas maksājumu samazināšanu lielākā apmērā, izskata normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, ja ir iesniegts domē apstiprināts rīcības plāns pašvaldības izdevumu optimizācijai un procesu centralizācijai vidējā termiņā.

Puses vienojas:

Izprotot situāciju ar augstajām aizdevumu procentu likmēm, tika meklēta iespēja kā pašvaldībām mazināt šo finanšu resursu izmaksas.

Jauniem aizņēmumiem no Valsts kases pašvaldībām nepiemērot apkalpošanas maksu, kas šobrīd ir noteikta 0,25%.

Puses vienojas:

Valsts kasei sagatavot un līdz 2024. gada 30. decembrim iesniegt Ministru kabinetā grozījumus Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumos Nr. 888 "Kārtība, kādā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes iekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā valsts aizdevumu pieprasījumus, un valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtība", nosakot, ka no 2025. gada pēc pašvaldības pieprasījuma Valsts kase pārskata izsniegtajiem valsts aizdevumiem procentu likmi reizi divos gados pie nosacījuma, ka starpība starp iepriekš noteikto valsts aizdevuma procentu likmi un to likmi, ko piemēro no valsts budžeta izsniedzamajiem aizdevumiem atbilstošajā valūtā, ir lielāka par 1%. Vienlaikus Valsts kasei izvērtēt iespēju mainīt nosacījumu par starpību starp procentu likmēm, to samazinot. Minētos pasākumus nepieciešamības gadījumā var noteikt kā terminētus.

Puses vienojas:

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai sagatavot grozījumus Reģionālās attīstības likuma 14. panta 8. punktā, vārdu "valsts aizdevuma saņemšanai" aizstājot ar vārdiem "aizdevuma saņemšanai", lai nodrošinātu likumā "Par pašvaldību budžetiem" paredzēto iespēju pašvaldībām izvēlēties ņemt aizņēmumu, noslēdzot aizņēmuma līgumu ar Valsts kasi vai citu aizdevēju, ja cita aizdevēja aizdevuma nosacījumi ir izdevīgāki nekā no valsts budžeta izsniedzamo aizdevumu nosacījumi. Likumprojektu iekļaut 2025. gada budžetu pavadāmo likumprojektu paketē.

Puses vienojas:

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, Satiksmes ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību pārskatīt Ministru kabineta 2024. gada 5. marta noteikumos Nr. 159 "Kritēriji un kārtība, kādā tiek izvērtēti pašvaldību investīciju projektu pieteikumi valsts budžeta aizdevuma saņemšanai" noteiktos projektu vērtēšanas kritērijus, lai mazinātu administratīvo slogu projektu vērtēšanas procesā.

Puses vienojas:

Saglabāt 2025. gadā noteiktos galvojuma mērķus pašvaldību kapitālsabiedrību aizņēmumiem, tajā skaitā kurināmā iegādei ar pašvaldības galvojumu 100% valsts aizdevumu summai, aizdevuma atmaksas termiņu līdz diviem gadiem un ar atlikto pamatsummas maksājumu līdz vienam gadam no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas.

4. Valsts budžeta transferti pašvaldībām**Puses vienojas:**

Kopumā atbalstīt piedāvāto valsts budžeta finansējuma sadalījumu caur nozaru ministrijām pašvaldību budžetiem 2025. gadā atbilstoši protokola 2. pielikumā minētajam apmēram.

5. Pašvaldību finanšu izlīdzināšana**Puses vienojas:**

Lai kompensētu nodokļu izmaiņu ietekmi uz pašvaldību budžetiem, likumprojektā "Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam" paredzēt valsts

budžeta dotāciju pašvaldībām 67,5 milj. *euro*, kura tiek sadalīta pašvaldībām pēc IIN koeficientiem 52,8 milj. *euro* apmērā un pašvaldību finanšu izlīdzināšanas (PFI) kritērijiem 14,7 milj. *euro* apmērā, nodrošinot reģionāli sabalansētu finansējuma pieaugumu pašvaldībām. Paredzēt papildu valsts budžeta dotāciju 2,5 milj. *euro* ES ārējās robežas piecām pašvaldībām drošības stiprināšanai. Papildu finansējumu tiek piedāvāts sadalīt proporcionāli katras pašvaldības ārējās robežas kilometru garumam, tai skaitā:

Augšdaugavas novadam – 220 537

Alūksnes novadam – 319 137

Balvu novadam – 484 247

Krāslavas novadam – 653 442

Ludzas novadam – 822 637

2025. gadā PFI aprēķins tiek veikts ievērojot spēkā esošo likumu un tiek turpināts darbs pie PFI sistēmas pilnveides.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Vidējā termiņā palielināt valsts budžeta līdzdalību PFI sistēmā vismaz par 100 milj. *euro* ar mērķi mazināt reģionu ekonomisko atšķirību sekas, palielinot ieņēmumus pašvaldībām ar zemākiem pašu ieņēmumiem.

Valsts budžeta dotācija PFI fondam gandrīz nav mainījies kopš 2016. gada. 2024. gadā valsts līdzdalība PFI fondā veido tikai 16,2%.

Ministru kabineta viedoklis:

Atbilstoši pašvaldību finanšu izlīdzināšanas aprēķinam 2025. gadam, tiek nodrošināts, ka visām pašvaldībām tiek prognozēts izlīdzināmo ieņēmumu pieaugums, savukārt vidējais pašvaldību izlīdzināto ieņēmumu pieaugums ir 10,3% pret 2024. gadam apstiprināto. Izlīdzināto ieņēmumu kopā ar finansējumu ES ārējās robežas drošības stiprināšanai 2,5 milj. *euro* apmērā pieaugums ir 10,4% pret 2024. gadam apstiprināto.

Puses vienojas:

Dotācijas apmēru par personu, kura ievietota sociālās aprūpes centrā līdz 1998. gada 1. janvārim, noteikt 9 576 *euro* apmērā (798 *euro* mēnesī). Dotācijas apmērs par vienu personu tiek palielināts par 9,5%, salīdzinot ar 2024. gadu.

6. Nozaru ministriju jautājumi

Ekonomikas ministrijas jomā:

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Pasākuma “Finansēšanas fonda izveide zemas īres mājokļu būvniecībai” nepārtrauktai īstenošanai rast papildu finansējumu: 2025. gadā papildu 30 milj. *euro*, 2026., 2027. un 2028. gados – ik gadu 50 milj. *euro*.

Lai sniegtu būtisku pienesumu mājokļu attīstībā, nepieciešams izvērtēt papildus finanšu avotus (2021.–2027. gada Eiropas fondu finansējuma piešķirums, institucionālie investori, pensiju fondu ieguldījumi, publiskā – privātā partnerība u.c.) zemas īres maksas mājokļu attīstīšanai.

Pasākuma “Finansēšanas fonda izveide zemas īres mājokļu būvniecībai” atbalsta programmā pieejamais finansējums ir 41,9 milj. euro, un tas ir pietiekams 467 dzīvokļu būvniecībai.

Ministru kabineta viedoklis:

Zemas īres maksas mājokļu būvniecības atbalsta programma ir nozīmīgs instruments pieejamu mājokļu nodrošināšanai reģionos. Tādēļ, ievērojot valsts budžeta iespējas, norādītie

līdzekļi var tikt piesaistīti no valsts budžeta tikai daļēji, kā arī fiskāli neitrālu pasākumu rezultātā, piemēram, pārdalot ES fondu līdzekļus.

Puses vienojas:

Turpināt pasākuma “Finansēšanas fonda izveide zemas īres mājokļu būvniecībai” atbalsta programmā Atveseļošanās fonda pieejamā finansējumā 42,9 milj. *euro* apmērā īstenošanu. 2025. gadā nodrošināt papildu finansējumu pasākumam “Zemas īres maksas mājokļu būvniecībai reģionos” 3 587 930 *euro* apmērā.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Lai Centrālā Statistikas pārvalde (turpmāk – CSP) līdz 2025. gada beigām varētu izveidot datu pārvaldības risinājumu, kurš nodrošinās pašvaldībām un tās mazāko teritoriālo vienību (pagastu un pilsētu) – a) teritoriālas attīstības plānošanas un rezultātu mērīšanas, kā arī pašvaldību attīstības salīdzināšanas rīku; b) klimata politikas datu pieejamību un reģionālo attēlošanu; c) demogrāfijas prognožu sagatavošanu pašvaldībām; d) jaunas teritoriālās statistikas vienību identificēšanu un teritoriālās statistikas nodrošināšanu, nepieciešams izveidot kompetentu atbalsta centru pārnozaru datu drošai pieejamībai un datu transformācijas nodrošināšanai, ļaujot veikt efektīvu tālāko datu izmantošanu politikas plānošanai un datus balstītu lēmumu pieņemšanai. Šim mērķim paredzēt CSP papildu finansējumu: 2025.gadā – 4 365 059 *euro*, 2026.gadā – 3 986 065 *euro*, 2027.gadā – 4 200 871 *euro*, 2028.gadā – 4 885 658 *euro* un turpmāk katru gadu 5 308 924 *euro* apmērā.

Ministru kabineta viedoklis:

Ievērojot negatīvo fiskālo telpu 2025. gadam un minimālu fiskālo telpu turpmākajiem gadiem, finansējums datu pārvaldības risinājumam netiek piešķirts.

Puses vienojas:

Lai nodrošinātu datus balstītu lēmumu pieņemšanas attīstību un ņemot vērā budžeta iespējas, 2025. gadā analītisko rīku un datu pieejamība tiks nodrošināta, piesaistot investīcijas no ERAF digitalizācijai paredzētajām programmām. CSP balstoties uz šīm investīcijām un finansējumu nodrošina Latvijas pašvaldībām nepieciešamos datus. Jautājumu par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu skatīt budžeta ietvara turpmākajiem gadiem sagatavošanas un izskatīšanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu iesniegtajiem priekšlikumiem atbilstoši valsts budžeta finansiālajām iespējām.

Iekšlietu ministrijas jomā:

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Nodrošināt, ka jauni uzdevumi pašvaldībām – pamatojoties uz ugunsdrošības un civilās aizsardzības risku novērtēšanas rezultātiem, iespēju robežās nodrošināt ugunsgrēka dzēšanu un ugunsdrošības prevenciju – var stāties spēkā tikai pēc papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanas Iekšlietu ministrijai (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam) pašvaldību ugunsdzēsības organizāciju un citu ugunsdzēsības un glābšanas organizāciju finansēšanai (2025. gadā šim mērķim nepieciešami 1 456 496 *euro*, turpmāk ik gadu – 775 952 *euro*).

Ministru kabineta viedoklis:

Jauni uzdevumi pašvaldībām ugunsdrošības un ugunsdzēsības jomā atbilstoši likumprojektā “Ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas darbu likums” (23-TA-1429) paredzētajam regulējumam “iespēju robežās nodrošināt ugunsgrēka dzēšanu” un “iespēju robežās nodrošināt ugunsdrošības prevenciju” veicami pēc minētā likuma pieņemšanas Saeimā un stāšanās spēkā, kā arī vadoties no paredzētā regulējuma “iespēju robežās” – tiklīdz būs piešķirti attiecīgie finanšu līdzekļi.

Izglītības un zinātnes ministrijas jomā:

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Vidējā termiņā pakāpeniski no valsts budžeta nodrošināt visu pedagogu, kas nodarbināti bērnu no 1,5 gadu vecuma līdz 4 gadiem izglītošanā, darba samaksas finansēšanu no valsts budžeta.

Ministru kabineta viedoklis:

Saskaņā ar Izglītības likumu valsts nodrošina pedagogu, kas īsteno bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanu, darba samaksu (gan pašvaldību, gan privātajās izglītības iestādēs). Pārējo pedagogu, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas pašvaldības izglītības iestādēs, darba samaksa, tiek nodrošināta no pašvaldības budžeta.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Palielināt uzturēšanas izdevumu normatīvu gadā vienam speciālās izglītības iestādes, kas nodrošina internāta pakalpojumus, izglītojamam, kas saņem internāta pakalpojumus, lai speciālās izglītības iestādēm kompensētu būtisko patēriņa cenu un minimālās algas likmes kāpumu.

Ministru kabineta 2026. gada 15. jūlija noteikumu Nr. 477 "Speciālās izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu speciālās izglītības klašu (grupu) finansēšanas kārtība" 1. pielikums šobrīd paredz, ka uzturēšanas izdevumi vienam skolēnam ir 263,23 *euro* mēnesī. Šī uzturēšanas izdevumu norma nav pārskatīta kopš 2007. gada, kad spēkā bija Ministru kabineta 2007. gada 25. septembra noteikumi Nr. 652 "Speciālās izglītības iestāžu, vispārējās izglītības iestāžu speciālās izglītības klašu (grupu) un internātskolu finansēšanas kārtība".

Ministru kabineta viedoklis:

Ministru kabinets 2024. gada 18. jūnija sēdē kā vienīgo vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu noteica valsts drošību, uzdodot ministrijām nesniegt priekšlikumus ar papildu finansējuma pieprasījumiem prioritārajiem pasākumiem, kas neatbilst šim virzienam.

Klimata un enerģētikas ministrijas jomā:

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Paredzēt straujāku dabas resursu nodokļa maksājumu par atkritumu apglabāšanu pārdali par labu pašvaldībām nekā paredzēts Dabas resursu nodokļa likuma 28. panta (4¹) daļā, lai nodrošinātu finansējumu atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras izveidei un pielāgošanai pēc ATR un īstenotu valsts apņemšanās atkritumu apsaimniekošanas mērķu sasniegšanai. Nodokļa maksājumu par atkritumu apglabāšanu sadali starp valsti un pašvaldībām noteikt:

- 1) 2025. gadā 30% valsts pamatbudžetā, 40% – tās vietējās pašvaldības pamatbudžetā, kuras teritorijā tiek veikta atkritumu apglabāšana, un 30% – visu attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību pamatbudžetā (proporcionāli iedzīvotāju skaitam iepriekšējā gada sākumā);
- 2) 2026. gadā 20% – valsts pamatbudžetā, 40% – tās vietējās pašvaldības pamatbudžetā, kuras teritorijā tiek veikta atkritumu apglabāšana, un 40% – visu attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību pamatbudžetā (proporcionāli iedzīvotāju skaitam iepriekšējā gada sākumā);
- 3) 2027. gadā 10% – valsts pamatbudžetā, 40% – tās vietējās pašvaldības pamatbudžetā, kuras teritorijā tiek veikta atkritumu apglabāšana, un 50% – visu attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību pamatbudžetā (proporcionāli iedzīvotāju skaitam iepriekšējā gada sākumā).

Ministru kabineta viedoklis:

Ņemot vērā, ka pašreiz nepastāv pietiekami kompensējoši pasākumi valsts budžeta fiskālās neitralitātes nodrošināšanai, ieņēmumu pārdale starp valsti un pašvaldībām tiek ieviesta pakāpeniski. Vēršam uzmanību, ka no 2025. gada janvāra dabas resursu nodokļa ieņēmumi tiks pārdalīti starp visām pašvaldībām, ne tikai tām, kurās atrodas atkritumu apglabāšanas poligonā, kā tas noteikts 2024. gadā.

Labklājības ministrijas jomā:**Puses vienojas:**

1. Noteikt zemāko minimālo ienākumu sliekšni 22% apmērā no ienākumu mediānas (t.i., palielināt no 20% līdz 22%), vienlaikus saglabājot valsts budžeta līdzfinansējumu GMI un mājokļa pabalstam 30% apmērā. Ņemot vērā likumprojekta "Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam" ierobežotās iespējas, lai kompensētu pašvaldībām 2 procentpunktu palielinājuma rezultātā radīto izdevumu pieaugumu, samazināt esošos mājokļa pabalsta aprēķinā izmantotos koeficientus, kas noteikti Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 35. panta piektajā daļā:

- 1) atsevišķi dzīvojošai pensijas vecuma personai vai atsevišķi dzīvojošai personai ar invaliditāti — koeficientu 2,5 aizstāt ar 2,1;
- 2) māsaimniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti, — koeficientu 2 aizstāt ar 1,7;
- 3) māsaimniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti un bērni, — koeficientu 2 aizstāt ar 1,7;
- 4) pārējām māsaimniecībām — koeficientu 1,5 aizstāt ar 1,3.

Grozījumus Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā virzīt vienotā paketē ar likumprojektu "Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam".

2. Labklājības ministrijai sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību pārskatīt mājokļa pabalsta aprēķinā izmantotos izdevumu apmērus un piešķiršanas nosacījumus un virzīt atbilstošus grozījumus tiesību aktos līdz 2025. gada 1. aprīlim.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Paredzēt valsts budžeta līdzfinansējumu visiem vienotā minimālo sociālo pakalpojumu grozā iekļautajiem pasākumiem, t.sk.:

- 1) atelpas brīža pakalpojumam bērniem ar invaliditāti, kuriem ir Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību;
- 2) sociālā mentora pakalpojumam ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem, kuri ir sasnieguši 16 gadu vecumu (līdz pilngadībai);
- 3) ģimenes asistenta pakalpojuma attīstībai pašvaldībās, nodrošinot mērķdotāciju pašvaldībām 50% apmērā no ģimenes asistenta vidējā nostrādāto stundu skaita mēnesī, piemērojot likmi 9,32 euro stundā.

Noteikt, ka vienotā minimālo sociālo pakalpojumu grozā iekļautā sociālā pakalpojuma nodrošināšana stājas spēkā ar brīdi, no kura konkrētajam pakalpojumam tiek nodrošināts valsts budžeta līdzfinansējums.

Ministru kabineta viedoklis:

Likumprojekts "Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā" (22-TA-1080) paredz, ka obligāti nodrošināmie sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti tādā apjomā, kas atbilst pašvaldības gadskārtējā budžeta ietvaros pieejamiem līdzekļiem. Ietverta arī norma, kas nepieļauj situāciju, ka pašvaldības nepilda noteikto pienākumu par obligāti nodrošināmiem sociālajiem pakalpojumiem, ja pašvaldības budžeta līdzekļi ir nepietiekami. Tādējādi

pakalpojumu grozā ietvertajiem pakalpojumiem ir jābūt pieejamiem, bet uz tiem var veidoties rindas.

Valsts budžeta līdzfinansējums pašvaldībām minimālajā sociālo pakalpojumu grozā iekļautajiem sociālajiem pakalpojumiem ieviešams pakāpeniski. Šobrīd pašvaldībām ir iespējas saņemt jau ieviesto valsts budžeta atbalstu sociālo pakalpojumu nodrošināšanā:

- 50% apmērā aprūpes mājās pakalpojumam bērniem (līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai), kuriem ir Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas noteikta īpašas kopšanas nepieciešamība;

- sabiedrībā balstītajiem sociālajiem pakalpojumiem personām ar garīga rakstura traucējumiem, kuras pēc uzturēšanās valsts finansētās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, uzsāk patstāvīgu dzīvi ārpus institūcijas ("nauda seko klientam");

- grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma uzturēšanas izdevumu segšanai par tām personām ar garīga rakstura traucējumiem, kuras atgriežas no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām;

- dienas aprūpes centra pakalpojuma personām ar garīga rakstura traucējumiem izveidošanas un uzturēšanas izdevumu segšanai dienas aprūpes centra izveidošanas gadā – 80%, darbības pirmajā gadā – 60%, otrajā gadā – 40%, trešajā gadā - 20 % apmērā;

- personām ar garīga rakstura traucējumiem paredzēto grupu māju (dzīvokļu) izveidošanas un aprīkošanas finansēšanai to izveidošanas gadā 50% apmērā atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā piešķirtajām apropriācijām.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

No 2025. gada paredzēt finansējumu valsts budžeta mērķdotācijai pašvaldību sociālo dienestu un citu pašvaldību iestāžu izveidoto iestāžu sociālo darbinieku piemaksai.

Ministru kabineta viedoklis:

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 9. punktu pašvaldību autonomā funkcija ir nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus. Vienlaicīgi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9. panta pirmā daļa nosaka, ka pašvaldībai, kuras teritorijā ir deklarētā personas dzīvesvieta, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, savukārt šī likuma 10. panta otrā daļa nosaka, ka, lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu un pakalpojumu administrēšanu, katra pašvaldība izveido pašvaldības iestādi — sociālo dienestu. Ņemot vērā iepriekš minēto, nodrošināt pašvaldību sociālajos dienestos un citās pašvaldību sociālo pakalpojumu sniedzēju iestādēs nodarbinātajiem sociālajiem darbiniekiem atbilstošu un konkurētspējīgu atlīdzību, tai skaitā piemaksas, ir darba devēja jeb pašvaldības pienākums.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

No 2025. gada paredzēt valsts budžeta līdzfinansējumu ārpusģimenes aprūpes atbalsta sistēmas pilnveidei, tostarp atlīdzības celšanai aizbildņiem un audžuģimenēm, t.sk. specializētajām audžuģimenēm, atbalsta sistēmas izveidei audžuģimenei jauniešiem ar uzvedības un atkarību problēmām, uztur audzēšanai palielinājumam ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem un valsts budžeta dotācijām pašvaldībām šo izmaksu segšanai.

Ministru kabineta viedoklis:

Lai pilnveidotu ārpusģimenes aprūpes atbalsta sistēmu, tostarp sniedzot atbalstu ne vien ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem, bet arī viņu aprūpētājiem un iesaistītajiem speciālistiem (aprūpes iestāžu vadītājiem, bērna atbalsta speciālistiem, mentoriem u.c.), Labklājības ministrija 2025. gadā plāno šādas investīcijas:

- ESF Plus projektā "Atbalsta pasākumi bērniem ar uzvedības vai atkarību problēmām un to ģimenēm" plānots – atbalsta sistēmas un pakalpojumu pieejamības izvērtējums bērniem

(tostarp ārpusģimenes aprūpē esošajiem) ar uzvedības vai atkarību problēmām vai to attīstības risku un viņu ģimenēm (tostarp audžuģimenēm un aizbildņiem), vadlīniju izstrāde bērna atbalsta speciālista darbam ar bērniem ar uzvedības vai atkarību problēmām un profesionālās kompetences pilnveides programmas un mācību metodikas izstrāde un aprobācija. Plānots arī Bērna atbalsta speciālista izmēģinājumsprojekts, atbalsta grupas bērniem, t.sk. ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, ar uzvedības vai atkarību problēmām vai to attīstības risku un viņu ģimenēm, tai skaitā audžuģimenēm un aizbildņiem, nodrošinot izglītojošu un informatīvu atbalstu. Tāpat šajā projektā paredzēta mentora pakalpojuma apraksta un kompetences pilnveides programmas izstrāde, mācību organizēšana un mentora pakalpojuma nodrošināšana bērniem ar uzvedības vai atkarību problēmām vai to attīstības risku, izglītojoši un informatīvi pasākumi, pašvaldībās pieejamā atbalsta pakalpojumu groza un ceļa karšu izstrāde;

- ESF Plus projekts "Speciālistu, kuru profesionālā darbība saistīta ar bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanu, profesionālās kvalifikācijas pilnveide un bērnu likumisko pārstāvju atbildības stiprināšana bērnu tiesību aizsardzības sistēmas reorganizācijas ietvaros" ietvaros Valsts administrācijas skola organizēs mācības aprūpes iestāžu vadītājiem un ārpusģimenes aprūpes atbalsta centru vadītājiem;

- ESF plus projektā "Atbalsta instrumenti vardarbības ģimenē mazināšanai" ietvaros 2025. gadā plānota izglītojošu programmu bērnu likumiskajiem pārstāvjiem, audžuģimenēm un speciālistiem (ārpusģimenes aprūpes iestāžu darbiniekiem) izstrāde;

- ABA terapijas pamatkurss bērnu aprūpes iestāžu darbiniekiem;

- uzvedības deesaklācijas algoritma izstrāde bērnu aprūpes iestāžu darbiniekiem;

- metodikas izstrāde un mācības par kaitējošu seksuālu uzvedību, t.sk. ārpusģimenes aprūpē strādājošajiem speciālistiem;

- Bērnu aizsardzības centra vadlīnijas aprūpes iestādēm pakalpojumu sniegšanai, kā arī mācības un labās prakses pieredzes apmaiņas organizēšana.

Pašvaldībām jāpārskata ārpusģimenes aprūpē piemērotos standartus un iesaistīto darbinieku kvalifikācija, vienlaikus nodrošinot regulāras darbinieku mācības un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti. Tāpat pašvaldībām pārskatāms finansiālais atbalsts ārpusģimenes aprūpē iesaistītajiem.

Satiksmes ministrijas jomā:

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Vidējā termiņā palielināt Valsts autoceļu fonda kopējo ikgadējo finansējumu, vienlaikus nodrošinot atbilstošu mērķdotācijas pašvaldību autoceļiem un ielām palielinājumu.

Ministru kabineta viedoklis:

Valsts budžeta apakšprogrammā 23.06.00 "Valsts autoceļu uzturēšana un atjaunošana" valsts reģionālajiem autoceļiem tiek plānots vidēji 42 milj. *euro* gadā, bet valsts vietējiem autoceļiem vidēji 10 milj. *euro* gadā vidējā termiņa budžeta bāzē 2025. – 2027. gadam.

Ministru kabineta 2024. gada 19. septembra sēdē (prot. Nr.38 2.§) tika atbalstīts Satiksmes ministrijas fiskāli neitrāls priekšlikums, kura ietvaros paredzēts palielināt finansējumu valsts autoceļu uzturēšanai un atjaunošanai 2025. gadā 23,76 milj. *euro* un 2026. gadā un turpmāk ik gadu 23,10 milj. *euro*.

Puses vienojas:

Valsts budžeta finansējums mērķdotācijai pašvaldību autoceļiem (ielām) 2025. gadā paredzēts 60 043 075 *euro*, 2026. gadā – 60 043 075 *euro* un 2027. gadā – 60 043 075 *euro* apmērā.

Puses vienojas:

Valsts budžeta līdzfinansējums pašvaldību pilsētu tranzīta ielu uzturēšanai un būvniecībai 2025., 2026. un 2027. gadā ir paredzēts 8 932 854 *euro* apmērā, kas plānots Satiksmes ministrijas valsts budžeta apakšprogrammā 23.06.00 “Valsts autoceļu uzturēšana un atjaunošana”, un palielināt pilsētu tranzīta ielu uzturēšanas līdzfinansēšanu 75 procentu apmērā no finansējuma, kas plānots attiecīgajā maršrutā iekļautās tranzīta ielas turpinājumā esošā valsts galvenā (A-ceļa) vai reģionālā autoceļa (P-ceļa) ikdienas uzturēšanas finansēšanai.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

2025. gadā un turpmāk gadskārtējā valsts budžetā papildus valsts budžeta programmas 23.00.00. “Valsts autoceļu fonds” bāzei paredzēt 20 milj. *euro* valsts vietējo autoceļu atjaunošanai.

Līdz 2027. gadam no katras apdzīvotas vietas, kurā atrodas pagasta pārvalde, uz novada centru nodrošināt autoceļu ar labā stāvoklī esošu melno segumu, kas skatāms kopsakarā ar skolu reformai nepieciešamiem autoceļiem.

Ministru kabineta viedoklis:

Valsts budžeta finansējums programmai 23.00.00. “Valsts autoceļu fonds” 2025. gadā paredzēts 306,32 milj. *euro*, 2026. gadā – 306,31 milj. *euro* un 2027. gadā – 306,30 milj. *euro* apmērā.

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai valsts budžetā ik gadu paredzēt finansējumu, kas atbilst iepirkumu rezultātiem un noslēgtajiem sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu līgumiem.

Ministru kabineta viedoklis:

Satiksmes ministrija, ieviešot Valsts kontroles revīzijā “Sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamība dotētajos maršrutos” (Nr. 2.4.1.-23/2023) sniegtos priekšlikumus, veic normatīvā regulējuma izstrādi, paredzot pārņemt no Sabiedriskā transporta padomes valsts budžeta dotācijas sadales funkciju Satiksmes ministrijas pārziņā, lai sabiedriskā transporta pakalpojumi tiktu nodrošināti atbilstoši kārtējā gadā piešķirtā valsts budžeta finanšu iespējām. Vienlaikus tiks precizēts Sabiedriskā transporta padomes pilnvaru apjoms.

Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumā tiks ietverti papildu kritēriji maršrutu un reisu izveidei un slēgšanai reģionālās nozīmes maršrutu tīklā, tiks veicināta komercmaršrutu attīstība un pilnveidots transporta pēc pieprasījuma koncepts.

Lai noteiktu pamatotu ikgadēji apstiprināmo reģionālās nozīmes maršrutu tīklu, Satiksmes ministrija sadarbībā ar VSIA “Autotransporta direkcija” ieviesīs automatizētu datu analīzi informācijas sistēmās, papildinot maršrutu nepieciešamības pamatojuma saturu ar papildu datiem, tajā skaitā sistēmā nodrošinot iespēju izsekot datu aktualizēšanas periodiskumam. Ievērojot, ka iedzīvotāju paradumi un vajadzības kopš sabiedriskā transporta pakalpojumu iepirkuma uzsākšanas ir mainījušies, VSIA “Autotransporta direkcija” sadarbībā ar plānošanas reģioniem veiks pilnu visa reģionālo maršrutu tīkla izvērtējumu no pakalpojumu pieejamības un pieprasījuma viedokļa atbilstoši esošajai situācijai.

Satiksmes ministrijas un Zemkopības ministrijas jomā:**Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:**

Vidējā termiņā Satiksmes ministrijai sadarbībā ar Zemkopības ministriju izveidot jaunu nacionālo programmu lauku ceļu atjaunošanai, paredzot finanšu līdzekļus projektiem dzīves kvalitātes uzlabošanai un uzņēmējdarbības atbalstam lauku vidē.

Zemkopības ministrijas pārziņā esošā Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai jaunajā plānošanas periodā 2023.–2027.gadam nav paredzēts specifisks atbalsts pašvaldībām lauku ceļu sakārtošanai, kā tas bija iepriekšējā plānošanas periodā, kad šim mērķim bija specifiski piešķirts papildu valsts budžeta finansējums.

Ministru kabineta viedoklis:

2025.gada valsts budžeta ietvaros nav paredzēts finansējums nacionālai programmai lauku ceļu atjaunošanai, veicinot dzīves kvalitātes uzlabošanu un uzņēmējdarbības attīstībai lauku vidē. Daļēji šis uzdevums lauku un mežu ceļu uzturēšanā un labiekārtošanā tiek pildīts AS “Latvijas valsts meži”, uzturot tās pārvaldībā esošos ceļus. Lauku ceļu atjaunošanai finanšu līdzekļi ir paredzēti valsts budžeta apakšprogrammā 23.04.00 “Mērķdotācijas pašvaldību autoceļiem (ielām)” vai pašvaldību budžetos.

Jaunas programmas izstrādē ir nepieciešams vērtēt finanšu iespējas gadskārtējā valsts budžeta likumprojekta 2026. gadam un vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojekta sagatavošanas procesa ietvaros un iesniegt Ministru kabinetā priekšlikumus par efektīvāko piedāvājumu papildu valsts budžeta finansējuma nodrošināšanai attiecīgajā gadā.

Tieslietu ministrijas jomā:

Latvijas Pašvaldību savienības viedoklis:

Tieslietu ministrijai pilnveidot normatīvos aktos kadastrālās vērtēšanas jomā, nodrošinot fiskālo kadastrālo vērtību savstarpēji labāku proporcionālo atbilstību saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma Pārejas noteikumu 43.⁴ punktu, ņemot vērā, ka atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma Pārejas noteikumu 50. punktam fiskālo kadastrālo vērtību darbības iespējama maksimālā laiks ir līdz 2029. gada 1.janvārim.

Ministru kabineta viedoklis:

Fiskālā kadastrālā vērtība atbilst šobrīd spēkā esošajai kadastrālajai vērtībai, kas tiek izmantota nekustamā īpašuma nodokļa, valsts nodevu un citu maksājumu valsts vai pašvaldības budžetā aprēķināšanai un arī turpmāk likumā noteiktajā pārejas posmā tiks izmantota šiem mērķiem. Turklāt Kadastra likuma pārejas noteikumu 43.³ punkts noteic fiskālās kadastrālās vērtības aprēķināšanas un aktualizēšanas nosacījumus, lai tā pamatā paliktu nemainīga, jo tiek izmantota nodokļa aprēķinam.

Universālā kadastrālā vērtība ir aktualizētā kadastrālā vērtība, kas tiks pakāpeniski uzlabota vairākos etapos, pilnveidojot kadastrālās vērtēšanas metodiku un datu atbilstību (datu kvalitāti). Universālā vērtība tiks izmantota piespiedu dalītā īpašuma zemesgabala atsavināšanas cenas aprēķinam, termiņuzturēšanās atļauju piešķiršanai u.c. vajadzībām.

Divas kadastrālās vērtības pastāvēs līdz brīdim, kad tiks noslēgta kadastrālo vērtēšanu regulējošo normatīvo aktu pilnveide un apstiprināta jauna kadastrālo vērtību bāze. Tādējādi tas ir pagaidu risinājums kadastrālās vērtēšanas sistēmā.

Ņemot vērā to, ka fiskālā kadastrālā vērtība, noslēdzoties pārejas periodam, beigs pastāvēt, izmaiņu veikšana normatīvajos aktos un informācijas sistēmās, ir vērtējama kā nelietderīga. Turklāt jaunu būtisku izmaiņu ieviešana fiskālās kadastrālās vērtēšanas sistēmas pārveidē ir saistīta ar būtisku administratīvo resursu un valsts budžeta papildus līdzekļu piesaisti. Ņemot vērā prognozēto negatīvo fiskālo telpu, Ministru kabinets 2024. gada 18. jūnija sēdē kā vienīgo vidēja termiņa budžeta prioritāro attīstības virzienu noteica valsts drošību, uzdodot ministrijām nesniegt priekšlikumus ar papildu finansējuma pieprasījumiem prioritārajiem pasākumiem, kas neatbilst šim virzienam.

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas jomā:**Puses vienojas:**

Konceptuāli atbalstīt priekšlikumu par nacionālā reģionālās attīstības fonda izveidi Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas pārziņā. Jautājumu par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu fondam skatīt budžeta ietvara turpmākajiem gadiem sagatavošanas un izskatīšanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu iesniegtajiem priekšlikumiem atbilstoši valsts budžeta finansiālajām iespējām.

Ministru prezidente

E. Siliņa

Latvijas Pašvaldību savienības
priekšsēdis

G. Kaminskis

Protokols ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu